

ירושלים, ט"ו באדר א' תשפ"ב
16 בפברואר 2022
22LM4352

פיקוח על הבנקים
לשכת המפקח

לכבוד
ח"כ אלכס קושניר
יו"ר ועדת הכספים
משכן הכנסת

נכבדי שלום,

הנדון: דין וחשבון המפקח על הבנקים בנושא מעילות במערכת הבנקאית לשנת 2021

בהתאם לסעיף 2ד8 לפקודת הבנקאות

כללי

1. ביום 1.6.04 תוקנה פקודת הבנקאות, 1941 (להלן: "הפקודה"). בסעיף 1ד8 לפקודה נקבע כי תאגיד בנקאי ידווח למבקר הפנימי ולמפקח על הבנקים על חשש סביר שעובד מעובדיו או נושא משרה בו היה מעורב במעילה כהגדרתה בסעיף האמור. בסעיף 2ד8 נקבע כי המפקח על הבנקים יגיש דין וחשבון שנתי לוועדת הכספים של הכנסת ובו פרטים על מעילות שדווחו למפקח כאמור בסעיף 1ד8.

2. אופן פעולת הפיקוח על הבנקים בנושא זה

2.1. דיווח לפיקוח – בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 351 בנושא "מעילות של עובדים ושל נושאי משרה" (להלן: "ההוראה") ובהוראת דיווח לפיקוח על הבנקים מס' 808, הסדיר המפקח על הבנקים את מתכונת הדיווח, מועד הדיווח, הסכום המינימלי לדיווח ופרטים נוספים (מצ"ב ההוראות). כך נקבע כי סכום הדיווח המינימלי עבור אירוע בארץ הינו 15,000 ש"ח ועבור אירוע בחו"ל הינו 15,000 דולרים של ארה"ב. כמו כן, נקבע כי דיווח ראשוני יוגש מיד עם גילוי האירוע ולא יאוחר מ-7 ימים מיום גילויו. נקבעה גם חובת דיווח מיידית על אירועים מהותיים, כמו אירועים בהם יש חשש לנזק של מעל 2% מהון הבנק או 10 מיליוני ש"ח (הנמוך שבהם), מעורבות עובדים בכירים יחסית או מעילה בתחום פעילות רגיש.

2.2. הטיפול בפיקוח – ניתן לתמצת את הטיפול של הפיקוח על הבנקים במעילות המדווחות על פי החוק בשלבים הבאים:

2.2.1. עם קבלת הדיווח מעריך הפיקוח את מהותיות המעילה מהיבטים כמו שיטת המעילה, סכום הנזק, הסיכון שמעילה מסוג זה מציבה לבנק ו/או למערכת הבנקאית וכד'. לצורך כך, הפיקוח על הבנקים מקיים בדרך כלל בשלב ראשון בירור עם המבקר הפנימי ו/או עם המנכ"ל, ו/או עם בעלי תפקידים רלוונטיים אחרים בתאגיד הבנקאי המדווח. בין שאר הפרטים שנבדקים בשלב זה: דרגת החומרה שהמבקר הפנימי מייחס לאירוע ופרטים ראשוניים על נסיבות האירוע אשר המבקר הפנימי הספיק לברר.

2.2.2. בהתאם לצורך, מתבקש הבנק להעביר לפיקוח על הבנקים את דוח הבדיקה/הביקורת הפנימי לכשיושלם ו/או פרטים ונתונים נוספים אשר נחוצים לצורך ניתוח השלכות האירוע.

2.2.3. ככל שהפיקוח על הבנקים סבור כי מאפייני המעילה מחייבים בדיקה מעמיקה יותר, אזי, נוקט הפיקוח בכלים וצעדים לצורך שיפור הבקורות ברמת הבנק ו/או המערכת.

2.2.4. בנוסף, במקרים בהם עולה חשש כי לקוח או לקוחות נפגעו כתוצאה מהמעילה, בוחן הפיקוח על הבנקים את הצעדים שננקטו על ידי הבנק בנוגע ללקוחות שנפגעו. בכלל זאת, מוודא הפיקוח על הבנקים כי ניתן פיצוי מלא ללקוחות; שנשללה פגיעה בלקוחות נוספים; שהבנק הפיק לקחים מהאירוע.

3. דין וחשבון לשנת 2021

להלן דין וחשבון על המעילות שדווחו לפיקוח על הבנקים בשנת 2021, בהתאם לסעיף 2ד8 לפקודה.

2020	2021	
19	13	מספר הדיווחים
14.21 ¹	0.24	סכום המעילות (במיליוני ש"ח)
21.97 ²	0.07	סכום הנזק במקרים בהם נפגעו לקוחות הבנק כתוצאה מהמעילה (במיליוני ש"ח)
31.55 ³	0.07	סכום הפיצוי ששולם ללקוחות במקרים בהם נפגעו לקוחות הבנק כתוצאה מהמעילה (במיליוני ש"ח)
18	11	מספר המעילות שהסתיימו בפיטורין/הפסקת עבודה/השעיה של העובד המועל
14	5	מספר המקרים שהועברו לטיפול המשטרה/פרקליטות ⁴
9	8	מספר המקרים בהם נפגעו לקוחות הבנק כתוצאה מהמעילה

3.1. במהלך שנת 2021 דווחו 13 מעילות בסכום המוערך בכ-0.24 מיליון ש"ח, ירידה לעומת 19 מעילות שדווחו בשנת 2020 בסכום המוערך בכ-4.21 מיליון ש"ח.

3.2. הטיפול של הפיקוח על הבנקים, הסתיים ב-4 מהאירועים שדווחו בשנת 2021. ב-9 אירועים אחרים שדווחו בשנת 2021 הטיפול עדיין נמשך. לגבי מקרים שדווחו בשנת 2020, הטיפול של הפיקוח על הבנקים הסתיים ב-16 אירועים.⁵ ב-3 אירועים נוספים הטיפול טרם הסתיים.

3.3. בכל המקרים בהם נפגעו לקוחות כתוצאה ממעילה והטיפול בהם הסתיים, הלקוחות פוצו על מלוא הנזק הישיר שנגרם להם כתוצאה מהמעילה.⁶

¹ סכום המעילות משנת 2020 הוצג מחדש עקב עדכון סכומי מעילות, כחלק מהמשך הליך הבירור.

² סכום הנזק ללקוחות משנת 2020 הוצג מחדש בסכום לא מהותי כחלק מהמשך הליך הבירור.

³ פרט לאירוע אחד הנמצא בבירור רשויות האכיפה והמשפט, במעילות משנת 2020 הלקוחות פוצו על סכום הנזק לכל הפחות.

סכום הפיצוי ששולם ללקוחות משנת 2020 הוצג מחדש כחלק מהמשך הליך הבירור, ועדכון הפיצויים.

⁴ חלק מן האירועים אשר לא הועברו לטיפול המשטרה/פרקליטות, דווחו לרשויות אחרות.

⁵ בשנת 2020 הסתיים הטיפול ב-8 אירועים, ובשנת 2021 הסתיים הטיפול ב-8 אירועים נוספים.

⁶ למעט אירוע אחד התלוי ועומד בפני בית המשפט במסגרת תביעה ייצוגית, והפיקוח עוקב אחר הנושא.

3.4. בכל המקרים שטופלו על ידי הפיקוח על הבנקים והטיפול בהם הסתיים, לא התגלו ממצאים מהותיים, או ליקוי בקרה מהותי שעלולים להוות איום על יציבות התאגיד הבנקאי וגם לא נמצאו ממצאים שהצביעו על בעיה רוחבית במערכת הבנקאית.

בברכה,

יאיר אבידון

המפקח על הבנקים

העתק :
מר טמיר כהן, מנהל הוועדה

מעילות של עובדים ונושאי משרה (12/04)**מבוא**

1. (א) סעיף 178 לפקודת הבנקאות, 1941 (להלן : הסעיף) מחייב תאגיד בנקאי לדווח למבקר הפנימי ולמפקח על הבנקים על חשש סביר שעובד מעובדיו או נושא משרה בו היה מעורב במעילה כהגדרתה בסעיף (להלן : אירוע).
- לפי הנדרש בסעיף המפקח יקבע את אופן הדיווח למפקח, מועדו, הסכום המינימלי לדיווח וכן כל פרט אחר שימצא לנכון.
- (ב) הוראה זו מפרטת את אופן הדיווח למפקח, מועדו, הסכום המינימלי לדיווח ופרטים נוספים.

תחולה

2. הוראה זו תחול על כל התאגידים הבנקאיים ותאגידי העזר, וידווחו גם אירועים שהתרחשו בשלוחות שמחוץ לישראל, הן בסניפים והן בחברות הבנות.

דיווח

3. (א) הנהלת תאגיד בנקאי תדווח לפיקוח על הבנקים דיווח ראשוני על כל אירוע שיש חשש סביר שסכומו יעלה על :
- (1) אירוע בארץ - סך 15,000 ש"ח ;
- (2) אירוע בחו"ל - סך \$15,000 ארה"ב.
- (ב) הדיווח הראשוני יוגש מיד עם גילוי האירוע ולא יאוחר מ-7 ימים מיום גילוי האירוע, ויכלול את כל הפרטים הידועים לתאגיד הבנקאי, כאמור בסעיף קטן (ה).
- (ג) דיווח מלא על האירוע יוגש תוך שבוע מסיום בדיקת האירוע ובסמוך לדיווח על מסקנות בדיקת האירוע להנהלת התאגיד הבנקאי, אך לא יאוחר מחודשיים מיום גילוי האירוע.
- (ד) אירוע מהותי כאמור בסעיף 4 ידווח מיידית באמצעות CYBER ARC.
- (ה) דיווח יכלול תיאור מלא של האירוע לרבות מועד האירוע, השיטה, הסכום או שווה ערך, הסניף בו אירע, שם העובד או נושא המשרה החשוד במעילה ותפקידו. בתיאור השיטה יובהרו הליקויים בבקרה הפנימית, אם היו, שאפשרו את האירוע. כמו כן, תפורט בדיווח הדרך בה נתגלה האירוע.
- (ו) דיווחים לפי הוראה זו יישלחו למנהל היחידה למידע ולדיווח בפיקוח על הבנקים בירושלים, במתכונת שנקבעה בהוראת הדיווח לפיקוח מס' 808 (דוח על מעילות של עובדים ונושאי משרה).

אירועים מהותיים

4. הנהלת כל תאגיד בנקאי תגדיר מהו אירוע מהותי לצורך הוראה זו, ובלבד שהאירועים הבאים ייחשבו כמהותיים :

- (1) אירוע בו הסכום או שווה הערך עלולים לעלות על 2% מהון התאגיד הבנקאי או 10,000,000 ש"ח, לפי הנמוך מביניהם ;
- (2) החשוד באירוע משמש בתפקיד בכיר (כגון מנהל מחלקה ומעלה) ;
- (3) אחד מהחשודים בקנוניה בין שני עובדים ויותר הינו מורשה חתימה בשם הבנק ;
- (4) האירוע חל בתחום פעילות רגיש (כגון : המסחר בבורסה, הפעילות בחדר העסקאות) ;
- (5) אירוע שדווח לרשות אחרת (כגון רשות ניירות ערך), אך למעט דיווח לרשות לאיסור הלבנת הון, אלא אם נתקיים בו תבחין נוסף מן התבחינים לקביעת אירוע כאירוע מהותי.

5. הדיווח לפיקוח על הבנקים אינו במקום דיווח על פי הוראה מס' 301 (דירקטוריון ורואה חשבון), או למשטרת ישראל או לכל גורם אחר, כמתחייב על-פי דין או הוראות גופי פיקוח אחרים.

* * *

דוח על מעילות של עובדים ונושאי משרה

תחולה

1. הוראה זו חלה על כל התאגידים הבנקאיים ותאגידי העזר כנדרש בסעיף 1ד8. לפקודת הבנקאות, 1941, ובהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 351 (מעילות של עובדים ונושאי משרה) (להלן ההוראה). כמו כן, יש לדווח גם על אירועים שהתרחשו בשלוחות מחוץ לישראל, הן בסניפים והן בחברות הבנות.

מועד הגשת הדוח

2. (א) דיווח ראשוני כאמור בסעיף 3(ב) להוראה יש להגיש מיד עם גילוי האירוע, ולא יאוחר מ-7 ימים ממועד זה.
- (ב) דיווח מלא כאמור בסעיף 3(ג) להוראה יש להגיש תוך שבוע מסיום בדיקת האירוע ובסמוך לדיווח על מסקנות הבדיקה להנהלת התאגיד הבנקאי, אך לא יאוחר מחודשיים מיום גילוי האירוע.
- (ג) דיווח מידי כאמור בסעיף 4 להוראה יש להגיש מיד עם קרות אירוע מהותי.

דרך הדיווח

3. (א) דיווחים כאמור בסעיף 2 לעיל יש לשלוח ליחידה למידע ולדיווח בפיקוח על הבנקים על גבי טופס שדוגמתו מצורפת בזה.
- (ב) הדיווח יישלח כקובץ באמצעות תקשורת מחשבים באינטרנט, בטכנולוגיה המאובטחת, המשמשת את בנק ישראל.

הגדרות

4. משמעות כל מונח בהוראה זו תהא כהגדרתו בהוראה מס' 351.

הנחיות כלליות

5. בשורה 02 בסעיף "סוג הדיווח" - יש לבחור מתוך רשימה סגורה אחד מהערכים הבאים :

- 1 - ראשוני
- 2 - מידי
- 3 - דוח מלא
- 4 - אחר

6. בשורה 8 בסעיף "סכום הנזק לא ידוע, אך קיים חשש שיעלה על הנקוב בסעיף 3.3 (א) להוראה 351" – יש לבחור מתוך רשימה סגורה: "כן" או "לא".
7. בשורה 12 בסעיף "אופן הגילוי" – יש לבחור מתוך רשימה סגורה אחד מהערכים הבאים:
- 1 - בקרת לקוח
 - 2 - בקרת מנהל
 - 3 - בקרה ממוכנת
 - 4 - דיווח ע"י עובד אחר
 - 5 - ביקורת שוטפת
 - 6 - אחר
- אם נבחר ערך "אחר" יש לפרט את אופן הגילוי בסעיף "מידע נוסף".
8. בשורה 13 בסעיף "האם דווח לגורם חיצוני" – יש לבחור מתוך רשימה סגורה: "כן" או "לא".
9. בשורה 14 בסעיף "גורם חיצוני אליו דווח" – אם דווח לגורם חיצוני, יש לציין מיהו הגורם החיצוני. לדוגמה משטרה, הרשות לניירות ערך, הרשות לאיסור הלבנת הון רשות פיקוחית בחו"ל או כל גורם חיצוני אחר.
10. בשורות 17-18 בסעיפים "סכום הנזק שנגרם ללקוחות הבנק", "סכום הפיצוי שניתן ללקוחות הבנק" – יש לדווח על הסכום הכולל המעודכן למועד הדיווח. כאשר מדובר במספר אירועים ו/או במספר לקוחות יש לדווח את הסכום המצטבר המעודכן למועד הדיווח.
11. שורה 19 בסעיף "מועד פיצוי אחרון" – התאריך האחרון בו ניתן פיצוי ללקוחות שניזוקו.

* * *

דיווח על מעילה של עובד/נושא משרה בתאגיד בנקאי

	מס' אירוע	1
	סוג הדיווח	2
	שם העובד/ נושא המשרה החשוד במעילה	3
	תפקיד העובד/ נושא המשרה החשוד במעילה	4
	מקום האירוע (סניף/יחידה)	5
	תאריך/ תקופת האירוע	6
	סכום המעילה או שווה ערך	7
	סכום הנזק לא ידוע, אך קיים חשש שיעלה על הנקוב בסעיף 3.3 (א) להוראה 351	8
	תאריך גילוי	9
	תאריך סיום הבדיקה	10
	תיאור האירוע לרבות השיטה	11
	אופן הגילוי	12
	האם דווח לגורם חיצוני	13
	גורם חיצוני אליו דווח	14
	תאריך דווח לגורם חיצוני	15
	ליקויים בבקרה הפנימית ופעולות שננקטו בעקבות האירוע	16
	סכום הנזק שנגרם ללקוחות הבנק	17
	סכום הפיצוי שניתן ללקוחות הבנק	18
	מועד פיצוי אחרון	19
	מידע נוסף	20